

Terugblik Bestuurlijke Viering tien jaar Tour de Force, 28 januari 2026

"Stevig samenwerken aan MEER FIETS in Nederland"

Bestuurders, directeuren en partners uit het hele land kwamen in Nieuwegein bijeen om terug te kijken én vooruit te kijken. In het programma kwamen inspiratie, reflectie en actiegerichtheid samen.

Deze terugblik bundelt de belangrijkste inzichten en gedeelde ambities uit het event. Zo kunnen zowel de aanwezigen als de genodigden die er niet bij konden zijn helder zien waar we samen staan, én waar we naartoe willen. De rode draad: werk ook de komende tien jaar samen om de kracht van de fiets bij het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen te benutten!

Tour de Force en de fiets in Nederland: gisteren, vandaag en morgen

"Als samenleving moeten we steeds slimmer met onze ruimte omgaan. Dat begint met voorzieningen die dichtbij en bereikbaar zijn, en met een sterke rol voor de fiets als betrouwbaar en veilig vervoermiddel."

Marga de Jager (Bestuursvoorzitter ANWB)

"Voor de algemene gezondheid is vlot en veilig fietsen over comfortabele (door)fietsroutes enorm belangrijk."

André van Schie (voorzitter Tourleiding, Gedeputeerde provincie Utrecht)

"Laten we bij ruimtelijke opgaven, zoals de woningbouwplannen, de ruimte en veiligheid voor fietsers direct goed meenemen."

Marion Smit (Directeur wegen, voertuigen en verkeersveiligheid, plaatsvervangend DG mobiliteit ministerie van I&W)

Onder leiding van dagvoorzitter **Joost Hoebink** ging een breed panel, bestaande uit **Petruschka Werther** (I&W), **Jeroen Olthof** (provincie Noord-Holland), **Ashley North** (gemeente Leiden, F10), **Esther van Garderen** (Fietzersbond) en **Marga de Jager** (ANWB), in gesprek over de staat van het Nederlandse fietsbeleid.

Het panel riep op om kansen voor extra middelen optimaal te benutten, zoals bijvoorbeeld is gebeurd bij de middelen voor bereikbare woningbouw. Ook was er het besef dat er veel te verliezen is als we niet structureel in de fiets blijven investeren. Het panel nam alvast een voorsprong op het programmaonderdeel 'Inspiratie uit België'. Nederland laat namelijk Europees geld liggen, terwijl België wel veel van deze middelen binnenhaalt. Het panel benadrukte verder het belang van het grijpen van meekoppelkansen: combineer infrastructuurprojecten, veiligheid en ruimtelijke ontwikkeling om samen meer maatschappelijke impact te creëren.

*"De kracht van een goede lobby is een verrassende alliantie."
Wouter van den Berg (Wethouder gemeente Houten)*

*"De fiets moeten we de backbone van onze mobiliteit maken."
Jan Vermeulen (Vice-President European Cyclists Federation)*

*"Fietsen kan een sleutel zijn om ruimte te creëren."
Petrouschka Werther (Directeur Duurzame Mobiliteit Ministerie van I&W)*

De panelleden onderstreepten dat Nederland ook de komende jaren moet investeren in een toekomstbestendige, veilige en gezonde fietsomgeving, waarin infrastructuur, ruimte en beleid elkaar versterken. Daarbij is het essentieel beschikbare financiering optimaal te benutten en Europese middelen niet langer te laten liggen. Tour de Force moet als netwerk niet streven naar groei, maar gebruikmaken van de huidige slagkracht en slimme allianties. De ambitie klonk helder en urgent: we moeten doorgaan tot Nederland voor iedereen een prettig en veilige fietsland is!

Hoe radicale keuzes in België werken

Jan Vermeulen, voormalig voorzitter van Fietsberaad Vlaanderen en loco-burgemeester van Deinze, nam de bezoekers van het event mee in de indrukwekkende Vlaamse fietstransitie. Hij liet zien hoe Vlaanderen het fietsbeleid met 350 miljoen euro aan Europese middelen versnelt, en daarmee een krachtig 'voortuit-perspectief' creëert. België bewijst dat radicale keuzes werken: van 'Fix de Mix', waarin rond schooltijden auto's uit binnensteden worden geweerd, tot het 'vertienvoudigen van de parkeercapaciteit' door parkeerplekken te vervangen door fietsenrekken.

Vermeulen benadrukte dat cultuurverandering begint bij mensen: een leasefiets in plaats van een leaseauto, goede fietsvoorzieningen op het werk, en regiobestuurders die zelf op de fiets stappen. Want, zo stelde hij scherp: niemand kan een peloton tegenhouden. Zijn boodschap was helder en activerend: zonder fietsplan geen klimaatplan. En de e-bike heeft ons de ruimte gegeven om nu écht door te pakken.

Urgentie voor méér fiets in de Toekomst

In zijn toekomstgerichte keynote schetste **Vincent Luyendijk**, auteur van het inspiratieboek *De fijne stad*, waarom de fiets een onmisbare bouwsteen is voor de samenleving van morgen. Hij benadrukte dat we moeten stapelen: zo veel mogelijk maatschappelijke waarde per vierkante meter creëren, waarbij de ruimte slim én eerlijk wordt verdeeld. Soms betekent dit dat er in nieuwe ontwikkelingen simpelweg geen plek is voor de auto, en dat is volgens Luyendijk "ook oké".

Met inspirerende voorbeelden uit o.a. Parijs en Malmö liet hij zien hoe autostraten succesvol kunnen worden omgezet naar volwaardige fietsruimte. In Noorwegen worden fietsers door middel van speciale tegels zelfs bedankt op straat. Een dergelijke aanpak vraagt om een mentale omslag: van de 'slimme stad' naar de 'wijze stad', gericht op brede welvaart (WISE). Luyendijks oproep was duidelijk: laten we nu de beweging versnellen, en zorgen dat we slimme en wisselende allianties sluiten om de fiets centraal te laten staan in onze toekomst.

Bestuurders aan zet

In het laatste deel van het programma waren de bestuurders aan zet: hoe vertalen zij de inzichten uit het eerste programmaonderdeel naar concrete handelingsperspectieven? Aan vijf thematafels gingen de bestuurders, directeuren en experts met elkaar in gesprek over hun gedeelde opgave voor de komende tien jaar. In de gesprekken ging het niet alleen over wat er moet, maar vooral over wat er kán; praktisch, ambitieus en met een sterke drive om samen het verschil te maken!

Woningbouw

In de tafelgroep Woningbouw klonk een duidelijke gezamenlijke ambitie: dertig jaar auto-georiënteerde ontwikkeling doorbreken en eindelijk voorbij de pilotfase van de mobiliteitstransitie komen. De deelnemers benadrukten dat er in Nederland veel woningbouwkennis is, maar dat een echte doorbraak om de fiets meer ruimte te geven alleen lukt door out of the box te denken. Niet alleen inhoudelijk, maar ook in mindset, cultuur, juridische kaders en financiële structuren. De fiets is daarbij een krachtige sleutel: met slimme fietsinfrastructuur en combinatie met ov kunnen nieuwe woongebieden bereikbaar en leefbaar blijven.

Tegelijkertijd zijn er soms frustraties: economen rekenen plannen te vaak dood, terwijl de maatschappelijke waarde van fietsen groter is dan het financiële plaatje alleen. Na invoering van de Omgevingswet moet scherper worden aangegeven dat huidige besluiten soms gezondheidsrisico's vergroten, en dat normen beter op brede welvaart moeten worden gericht. Tot slot benadrukte deze tafel dat echte vooruitgang vraagt om grensoverschrijdende samenwerking – tussen sectoren, overheden en regio's.

Gezondheid

Aan de gezondheidstafel werd al snel duidelijk dat de uitdaging is om het verhaal van fiets en gezondheid beter te laden. We moeten integraal blijven kijken naar alle opgaven, en beter te onderzoeken hoe we het verhaal van fiets en gezondheid sterker kunnen neerzetten en beter kunnen delen. Samenwerking met de Bewegialliance, Regio Deals en kwetsbare wijken werd gezien als cruciale volgende stap. Maar ook verzekeraars kunnen een actievere rol spelen door bewegen te belonen, terwijl initiatieven als 'bewegen op recept' de preventieve kracht van de fiets tastbaar maken.

Directe gezondheid gaat niet alleen over fysieke fitheid, maar ook over het vrijmaken van je hoofd. Deelnemers benadrukten het belang van preventie en voldoende rustpunten. Versterking van de gemeenschapszin moet mensen in beweging krijgen én houden. Door verbeterde infrastructuur te combineren met vergroening ontstaat meer mentale ruimte.

Veiligheid

Aan deze tafel ging het gesprek al snel over de vermeende tegenstelling tussen veiligheid en fietsstimulering: een vals dilemma want beide versterken elkaar juist. Er klonk een duidelijke oproep om beter te laten zien dat investeringen in fietsveiligheid zichzelf dubbel en dwars terugverdienen. Veiligheid zou geen onderwerp moeten zijn dat we met maatschappelijke kosten-batenanalyses moeten 'bewijzen'; het zou een basisvoorwaarde moeten zijn. De groep riep op tot een koers waarin veiligheid vanzelfsprekend is in elke keuze, elke straat en elke ontwikkeling wordt ingebouwd, zodat iedereen met vertrouwen op de fiets kan.

Ook werd er gesproken over sociale veiligheid, een onderwerp dat aan vrijwel alle tafels terugkwam. Er is verschild tussen een situatie die veilig is en een situatie die als veilig wordt ervaren. Fietsen moet comfortabel en stressvrij zijn, voor iedereen. Dat vraagt om ontwerpen vanuit de kwetsbaarste groep, waarbij 'kleine wielen' (fietsende kinderen) het uitgangspunt vormen voor infrastructuur die toegankelijk en veilig is.

Bereikbaarheid

Aan de tafel Bereikbaarheid werd duidelijk dat het huidige mobiliteitssysteem te veel verrommeling kent, waardoor helderheid en samenhang ontbreken. Deelnemers benadrukten dat we niet moeten denken in ov versus fiets, maar in een slimme combinatie van beide.

De opkomst van elektrische fietsen brengt doelen binnen bereik: mensen kunnen meer voorzieningen in hun nabije omgeving fietsend bereiken, wat een cruciale voorwaarde is voor succesvolle fietsmobiliteit. Nabijheid is het verbindende perspectief. De opkomst van de e-bike verandert de manier waarop we naar fietsen kijken; het vergroot de doelgroep én de mogelijkheden.

Het uitgangspunt moet dus zijn dat iedereen het recht heeft om te fietsen. Initiatieven als het kinderfietsplan en goede fietseducatie werden daarom stevig onderstreept. Kinderen moeten spelenderwijs leren fietsen want 'Fietsen is fun!'

Parkeren en Diefstal

Aan de tafel Parkeren en Diefstal werd duidelijk dat veilig stallen steeds belangrijker wordt, mede door de opkomst van duurdere (elektrische) fietsen. Deelnemers gaven aan dat verschillende doelgroepen ook verschillende parkeeroplossingen vragen; wat werkt voor forenzen, werkt niet altijd voor jongeren of recreanten. Met het groeiende fietsgebruik is bovendien simpelweg meer stallingsruimte nodig. Die zou er bijvoorbeeld kunnen komen door het creëren van inpandige stallingen in parkeergarages. Eén autoparkeerplaats staat immers gelijk aan tien fietsparkeerplekken.

Openlijk werd de vraag gesteld of betaald fietsparkeren onderdeel van de oplossing moet worden, en of verzekeraars een rol kunnen spelen in het stimuleren van veilig stallen. En hoe het gebruik van stallingen bevorderd kan worden met een goede combinatie van informatie, belonen en straffen. De groep benadrukte dat we vooral helder moeten maken wat wél en niet werkt, zodat succesvolle oplossingen sneller kunnen opgeschaald worden.

Op naar de volgende 10 jaar!

De kracht van het Tour de Force netwerk was stevig voelbaar in de bijeenkomst. De fiets heeft een flinke vooruitgang doorgemaakt afgelopen decennium. Op alle beleidsniveaus staat de fiets nu stevig op de kaart. In het Nationaal Toekomstbeeld Fiets is al geschetst welke bijdrage de fiets kan spelen in het oplossen van belangrijke maatschappelijke opgaven. En de middelen die voor investeringen in fiets zijn vrijgemaakt vanuit bereikbare woningbouw zijn hiervan een ultiem voorbeeld!

En uit alle gesprekken blijkt dat we ook de komende 10 jaar nog veel werk te verzetten hebben om alle kansen te verzilveren. De fiets is een belangrijk instrument voor een gezonde en inclusieve samenleving. En als we zorgen voor veilige infrastructuur en verbeterde verkeersveiligheid, komen we in de positie dat iedereen ook daadwerkelijk het recht om te fietsen kan benutten. Daar moeten we samen aan werken, zoeken naar meekoppelkansen en benutten van strategische allianties.

De Tourleiding kan alle ingebrachte inzichten goed meenemen voor het bepalen van de koers voor de komende jaren. En natuurlijk betrekken we daar alle partners van Tour de Force bij. Zo werken we echt stevig samen aan MEER FIETS in en voor Nederland.